

342.8 ()
Δ 498

Д. М. Дубініна

СВЕТ ВАКОЛ МЯНЕ

392.81502.2

А 498

Д. М. Дубініна

СВЕТ ВАКОЛ МЯНЕ

Вучэбна-метадычны дапаможнік
для педагогаў устаноў дашкольнай адукацыі
з беларускай мовай навучання

*Рэкамендавана
Навукова-метадычнай установай
«Нацыянальны інстытут адукацыі»
Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь*

2-е выданне, пашыранае

Ф.К.

МІНСК
НАЦЫЯНАЛЬНЫ ІНСТЫТУТ АДУКАЦЫІ
2012

Президентская библиотека
Республики Беларусь

2 012000 022966

1552673

УДК 372.850.2.046.12

ББК 74.261

Д79

Р э ц е н з е н т

метадыст аддзела дашкольнай адукацыі
дзяржаўнай установы адукацыі «Мінскі гарадскі інстытут
развіцця адукацыі» *С. С. Шклярава*

Дубініна, Д. М.

Д79 Свет вакол мяне : вучэб.-метад. дапам. для педагогаў
устаноў дашк. адукацыі з беларус. мовай навучання /
Д. М. Дубініна. — 2-е выд., пашыр. — Мінск : Нац. ін-т
адукацыі, 2012. — 128 с.

ISBN 978-985-559-020-1.

У дапаможніку прадстаўлены канспекты заняткаў, змест
якіх накіраваны на рэалізацыю задач адукацыйных галін «Дзіця
і грамадства», «Дзіця і прырода», «Развіццё маўлення» вучэбнай
праграмы дашкольнай адукацыі ў старшай групе.

Адрасавана педагогам устаноў дашкольнай адукацыі.

УДК 372.850.2.046.12

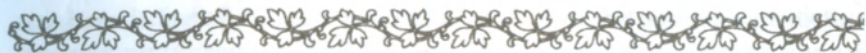
ББК 74.261

ISBN 978-985-559-020-1

© Дубініна Д. М., 2006

© Дубініна Д. М., 2012, са змяненнямі

© Афармленне. НМУ «Нацыянальны
інстытут адукацыі», 2012

УВОДЗІНЫ

Вучэбна-метадычны комплекс «Свет вакол мяне» з'яўляецца састаўной часткай комплексу «Мае першыя ўрокі» і накіраваны на азнаямленне дзяцей старшага дашкольнага ўзросту з нававольным светам і развіццё іх мовы. Прадстаўлены ў вучэбна-метадычным комплексе матэрыял дае магчымасць педагогу развіваць камунікатыўныя ўменні і навыкі, а таксама актывізаваць, узбагачаць і замацоўваць слоўнік дзяцей, ужыванне імі правільных граматычных форм.

Актуальнасць вучэбна-метадычнага комплексу «Свет вакол мяне» ў тым, што ён ліквідуе прабел у наглядна-дыдактычным і вучэбна-метадычным забеспячэнні такіх адукацыйных галін, як «Дзіця і грамадства» (адукацыйныя кампаненты «Здароўе і асабістая гігіена», «Харчаванне», «Бяспека жыццядзейнасці», «Узаемадзеянне з ровеснікамі», «Узаемадзеянне з дарослымі», «Уяўленні аб родным краі, адносіны да яго», «Уяўленні пра сябе», «Уяўленні пра іншых», «Псіхічныя пазнавальныя працэсы»), «Дзіця і прырода» (адукацыйныя кампаненты «Нежывая прырода», «Расліны», «Жывёлы», «Арганізм чалавека», «Узаемасувязі ў прыродзе»), «Развіццё маўлення» (адукацыйныя кампаненты «Граматычны лад маўлення», «Слоўнік», «Звязнае маўленне», «Гукавая культура маўлення») у старшай групе вучэбнай праграмы дашкольнай адукацыі, выводзіць педагога на новы ўзровень педагогічнай дзейнасці, спрыяе павышэнню якасці адукацыі.

Дашкольніка акружае свет цікавых і захапляльных прадметаў, з'яў, падзей. Старшы дашкольнік цікаўны, яго інтарэсы

шырокія і разнастайныя. Яго ўвага дастаткова ўстойлівая і мэтанакіраваная, узровень наглядна-вобразнага мыслення высокі.

Спасцігаючы навакольны свет і сябе ў гэтым свеце, дзіця засвойвае слоўныя абазначэнні прадметаў і з'яў рэчаіснасці, іх уласцівасцей, сувязей і адносін. У працэсе зносін дзеці засвойваюць розныя па ступені абагульнення веды, узбагачаецца іх слоўнік.

Спецыяльныя заняткі па азнаямленні дашкольнікаў з прадметамі і з'явамі сацыяльнай рэчаіснасці спрыяюць удакладненню і замацаванню навыкаў правільнага ўжывання слоў і словазлучэнняў. На такіх занятках авалоданне правільнымі моўнымі формамі, навыкамі маўленчых зносін залежыць не толькі ад маўленчых зносін з акружаючымі, але і ад успрымання навакольнай рэчаіснасці. Звязныя выказванні дзяцей дэманструюць, наколькі багаты слоўнік дзіцяці, ці валодае яно ўласцівымі яго ўзросту граматычнымі навыкамі, ці дастаткова высокі яго інтэлектуальны ўзровень.

У склад вучэбна-метадычнага комплексу «Свет вакол мяне» ўваходзіць вучэбна-метадычны дапаможнік для педагога; вучэбны дапаможнік для дзіцяці, у якім змешчаны ілюстрацыйны матэрыял да канспектаў заняткаў; рабочы сшытак для самастойнага выканання творчых заданняў.

У *вучэбна-метадычным дапаможніку* змешчаны канспекты заняткаў на ўвесь год у адпаведнасці са зместам вучэбнага дапаможніка і рабочага сшытка «Свет вакол мяне». У канспектах прадстаўлены праграмы змест заняткаў, падрабязна пададзена metodyka правядзення (матэрыял, прапануемы для 2-й паловы дня, выкарыстоўваецца па меркаванні педагога).

Заняткі будуцца па тэматычным прынцеце. Тэмы заняткаў накіраваны на сацыялізацыю дзіцяці, засваенне ім норм паводзін, псіхалагічнай культуры. Адначасова вырашаюцца пытанні фарміравання ў старшых дашкольнікаў уменняў і навыкаў вуснага маўлення, фарміруюцца іх камунікатыўная кампетэнтнасць, сацыяльнае мысленне, элементы творчасці ў зносінах. Metodyka правядзення заняткаў змяшчае разнастайныя прыёмы па азнаямленні дзяцей з навакольнай і сацыяльнай рэчаіснасцю. Пры арганізацыі заняткаў педагог можа кіравацца ўласнымі

меркаваннямі. Ён можа выбраць тое, што найболын падыходзіць для групы, у якой працуе, стварыць свой варыянт правядзення заняткаў на аснове прапануемага матэрыялу. Заняткі можна скараціць, правесці не за адзін раз, скамбінаваць. Прапанаваныя ў метадычным дапаможніку заняткі можна праводзіць па падгрупам і індывідуальна з дзіцём у працэсе яго дамашняга выхавання.

У вучэбным дапаможніку «Свет вакол мяне» змешчаны, без слоўных паясненняў, ілюстрацыйны матэрыял да канспектаў заняткаў, што прапануюцца ў метадычным дапаможніку. Ілюстрацыі, выкананыя ў прывабнай для дзяцей шостага года жыцця форме, тлумачаць і дапамагаюць раскрыць змест матэрыялу, які вывучаецца на занятках. У той жа час дашкольнік можа разглядаць вучэбны дапаможнік у вольны час у групе, дома, што будзе спрыяць развіццю навыкаў самастойнага паўтарэння і замацавання атрыманых ведаў і прымянення іх у новых абставінах. Ілюстрацыі з вучэбнага дапаможніка падыходзяць да самых разнастайных тэм заняткаў. З дапамогай гэтага падручніка бацькі змогуць атрымаць інфармацыю аб змесце заняткаў па азнаямленні з сацыяльнай рэчаіснасцю і развіцці маўлення, ступені яго засваення дзіцём, а таксама арганізаваць узаемадзеянне з ім дома.

Рабочы сшытак «Свет вакол мяне» распрацаваны для самастойнага выканання дашкольнікам творчых заданняў. Змест рабочага сшытка адпавядае тэмам заняткаў і ілюстрацыйнаму матэрыялу да іх. У рабочым сшытку змешчаны ў чорна-белым выглядзе малюнкi, схемы, розныя графічныя заданні, праблемныя сітуацыі, у выніку рашэння якіх дашкольнік замацоўвае ўяўленні, атрыманыя на занятках, а таксама адбываецца развіццё дробнай матарыкі рукі.

У працэсе арганізацыі работы з вучэбным дапаможнікам, рабочым сшыткам даросламу належыць вядучая роля. Педагагі або бацькі прапануюць дашкольнікам выканаць разнастайныя заданні на нагляднай ці слоўнай аснове. Яны тлумачаць дзіцяці заданне, размаўляюць з ім, арганізуюць яго самастойнае выкананне практыкаванняў. Зносіны дарослага і дзіцяці адбываюцца ў дыялагічнай форме. Дашкольніку вельмі важна бачыць у дарослым партнёра па сумеснай дзейнасці.

Разам з тым у працэсе выканання заданняў і практыкаванняў у дзяцей развіваюцца навыкі пазасітуацыйна-пазнавальных і пазасітуацыйна-асобасных зносін.

Матэрыялы вучэбна-метадычнага комплексу адрасаваны педагогам устаноў дашкольнай адукацыі, бацькам.

У канспектах заняткаў прыняты ўмоўныя абазначэнні:

— работа з вучэбным дапаможнікам (указаны старонкі);

— работа ў сшытку (указаны старонкі).

З М Е С Т

<i>Уводзіны</i>	3
Першы дзень календара	7
Маё цела	10
Прадметы туалету	12
Маё адзенне	15
Мая сям'я	17
Мой радавод	19
Хлопчыкі і дзяўчынкі	20
Дом, у якім я жыву	22
Дом, у якім я жыву	24
Мая кватэра	24
Дзіцячы сад	25
Восенню ў садзе і агародзе	28
Восень у лесе	34
Восень у лесе	36
Звяры і птушкі	36
Ветлівыя словы	40
Рэчы вакол нас	45
Зімовыя забавы. Сваюльствы зімы	48
Зімовыя забавы	49
На зямлі, у паветры, на вадзе	52
Прымаем гасцей. Чаюванне	56
Прымаем гасцей. Наш абед	59
Краіна, у якой мы жывём. Сімволіка Беларусі	61
Краіна, у якой мы жывём	64
Прырода Беларусі	64
Краіна, у якой мы жывём	66
Прамысловасць Беларусі	66
Мінск — галоўны горад нашай краіны	67
Мае правы	72
Абаронцы Айчыны	76
Мамін дзень	80

Прафесіі дарослых	83
Вясна-красна	87
Героі космасу	92
Нашы знакамітыя землякі	96
Прырода роднай краіны	99
Беларускія народныя рамёствы	102
Сябруюць людзі ўсёй зямлі	104
Дзень Перамогі	107
Родная мова	112
У гасцях у казкі	115
Смяецца, радуецца лета	118
Смяецца, радуецца лета	120
Расліны	120
<i>Літаратура ў дапамогу педагогам</i>	<i>125</i>